Spælsauen har også en uønska genvariant

Forfatter
Inger Anne Boman, NSG

Sammendrag
I kjølvannet av oppslag om genvarianten som gir kjøttfull NKS, ble jeg gjort oppmerksom på at det også fins svært kjøttfull spælsau. Det viser seg at spælsauen har en egen genvariant som har tilsvarende effekt som den som er funnet hos NKS.

Publisert
2008

Referanse
Sau og Geit nr. 6/2008

Utskriftsdato
12.11.2026 www.fag.nsg.no

Spælsauen har også en uønska genvariant

I kjølvannet av oppslag om genvarianten som gir kjøttfull NKS, ble jeg gjort oppmerksom på at det også fins svært kjøttfull spælsau. Det viser seg at spælsauen har en egen genvariant som har tilsvarende effekt som den som er funnet hos NKS.

Da jeg først fikk høre om spælsau som var spesielt kjøttfull, tenkte jeg at dette måtte være samme genvariant som vi kjenner fra NKS. Første skritt ble derfor å teste DNA fra noen utvalgte spælseminværer som skilte seg ut på grunnlag av informasjon fra felt, data fra Sauekontrollen og profil på delindeksene. Ingen av disse fem værene hadde NKS-varianten. Sammen med professor Dag Inge Våge ved Cigene/ Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap, startet vi derfor jakten på enda en mutasjon i norsk sau.

Hjelp fra felt

Siden effekten på spælsauslaktene var svært lik den vi ser hos NKS, var det naturlig å lete etter forandringer i samme gen. Det ville være langt enklere å finne mutasjonen hvis vi kunne få tak i en vevsprøve fra en kjøttfull sau, fremfor å jobbe med sæd fra værer som har gitt kjøttfulle avkom. På høsten i fjor fikk jeg tips om et fôringslam som etter klipping tydelig viste at det var spesielt kjøttfullt. Med god hjelp fra dyreeier og Mattilsynets veterinær på slakteriet, fikk vi tak i en egnet prøve.

Ny mutasjon!

Det viste seg at fôringslammet hadde en til nå ukjent mutasjon, i dobbel dose. Vi var ikke i tvil om at mutasjonen ville ødelegge myostatinproduksjonen, tilsvarende mutasjonen som vi fant hos NKS. Spælseminværene vi tidligere hadde testa for NKS-mutasjonen ble så testa for denne nye mutasjonen. Alle fem hadde den, men i enkel dose.

Uønska genvariant

Ettersom både genvarianten hos NKS og spælsau ødelegger myostatinproduksjonen, må vi gå ut i fra at de har de samme uønska bivirkningene. På dette grunnlaget vedtok Avlsrådet for sau at frekvensen av genvarianten på sikt skal reduseres. De samme tiltaka vi har for NKS ble satt i verk for spæl:

- kjente bærere skal slaktes
- NSG Semin skal ikke selge sæd fra slike værer

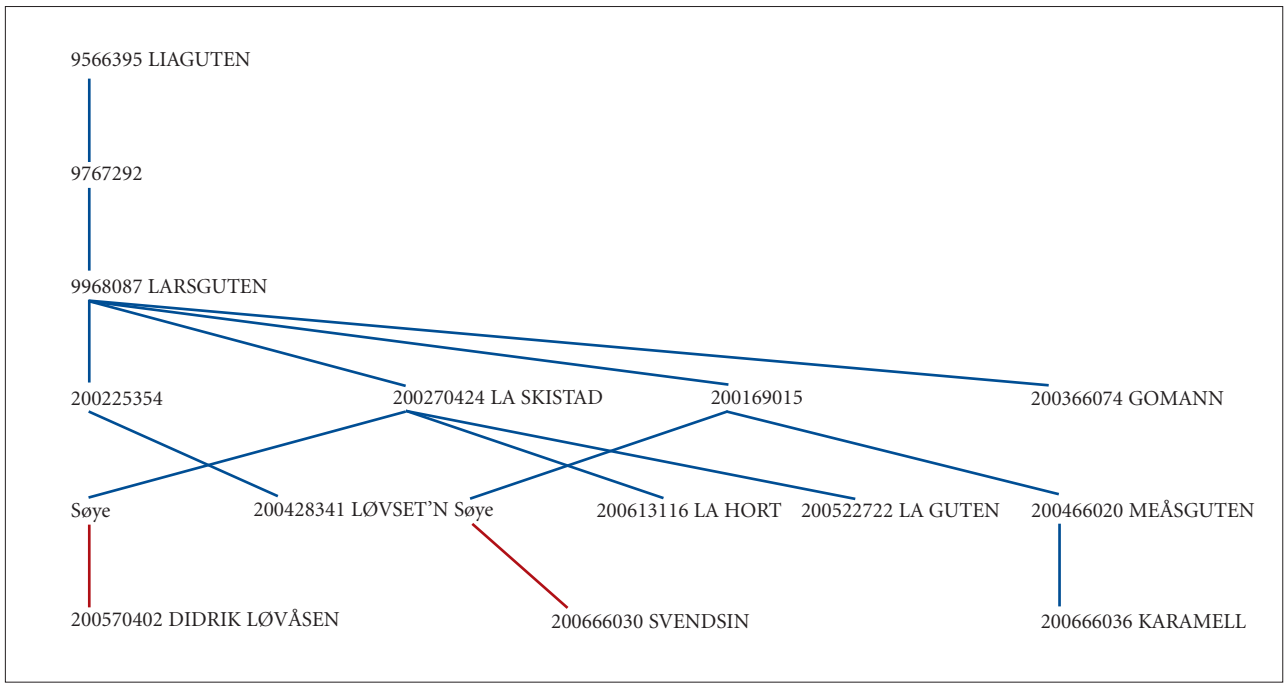

Figur 1. Spælseminværer med uønska genvariant kan knyttes sammen i dette stamtreet. RUGG-ØRSTAD og GRAN VÅRTUN mangler på figuren, men kan knyttes sammen med LIAGUTEN. Kun kåringsnummer eller Søye indikerer at dyret ikke er testa.

Seminværene er testa

Vi har testa både årets innsett av seminværer og sædlageret (se egen liste). Væren 9566395 Liaguten ser ut til å være stamfar til de fleste bærerne *(se figur 1)*. Beklageligvis ble genvarianten funnet på tre av årets nye spælseminværer. Disse vil NSG Semin derfor ikke tilby for salg.

Inger Anne Boman
iab@nsg.no

Værer med uønska spælvariant

9566291	RUGG ØRSTAD
9566395	LIAGUTEN
9813392	GRAN VÅRTUN
9968087	LARSGUTEN
200270424	LA SKISTAD
200366074	GOMANN
200428341	LØVSET'N
200466020	MEÅSGUTEN
200522722	LA GUTEN
200570402	DIDRIK LØVÅSEN
200613116	LA HORT
200666030	SVENDSIN
200666036	KARAMELL

Værer med uønska NKS-variant

18800525	RUGG
9875082	LIAGUBBEN
9975797	SKAGENGUTT
9975911	NYLANDER
200075328	LOFOTHØYBROR
200075331	LOFOTHØYEN
200175399	E-PLUSS
200180745	RATTATA
200280193	HØGMO
200340187	BRUTUS
200341279	TVEIDAHØYEN
200341416	NYLANDERSØNN
200375095	LOFAST
200375532	DALAKAR
200421174	LOTAR
200421180	KRIKO
200421779	MORRIS
200458977	KVANN
200459117	VOKSGUBBEN
200480432	SNERT
200529097	BASALO
200541333	EIKHØYEN
200575118	JOHANGÅRDEN
200575848	SKJEGGEN

(Foto: Frida Meyer)

Bygge nytt eller restaurere?

«Islandsk»- eller tradisjonsinnredning.
Strekkmetall, plastrister, gjødseltrekk eller talle.
Glas og dører.
Fører også Lac-Tec mjølkedrikkautomat for lam.

O. Grobakken
LANDMEK
LANDBRUKSMEKANISERING OG VEDLIKEHOLD

Du får det som du vil!

2943 Rogne. Tlf 61 34 25 50 Mob 90 60 90 93
e-post grobakken.lamdmek@c2i.net